

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у серпні 2021 року

(оглядова довідка за матеріалами преси, інтернету та неопублікованими документами)

День Незалежності України

До 30-ї річниці незалежності України цього року було реалізовано понад 150 урочистих, святкових заходів по всій країні, об'єднаних слоганом «Ти у мене єдина». Для того, щоб зібрати всі вагомні проекти на одній платформі Міністерство культури та інформаційної політики України створило Цифрову мапу подій. Вона містить зручний функціонал пошуку за локацією та датою, а також посилання на соціальні мережі й інші зовнішні ресурси. На мапі кожна область отримала свою унікальну квітку-символ.

19 серпня у Києві, на подвір'ї Національного музею історії України, пролунав концерт, присвячений фіналу композиторського конкурсу «Українська концертна увертюра» від благодійного фонду «Відкрита музика міста». На сцені просто неба одночасно перебувало понад 140 музикантів. Апогеєм конкурсу, що стартував наприкінці 2020 року спеціально до 30-річчя Незалежності України, стала урочиста церемонія нагородження трійки лауреатів та прем'єра їхніх увертюр у виконанні Національного симфонічного оркестру. За результатами анонімного голосування журі, до складу якого увійшли найавторитетніші музиканти країни на чолі з композитором Є. Станковичем, третє місце посів О. Шимко («Увертюра піднесення»), друге – В. Рунчак («Україна – назавжди»), а перемогу здобув Б. Кривопуст із твором «Українська увертюра», який і став новим музичним символом країни.

22 серпня за участі президента України В. Зеленського відбулося вручення нової відзнаки «Національна легенда України». За визначні особисті заслуги у становленні незалежної України, зміцненні її державності, захисті Вітчизни та служінні українському народові нагороджено, зокрема, поета Ю. Рибчинського, художника І. Марчука, хореографа М. Вантуха, балерину О. Потапову, співачку С. Ротару та композитора М. Скорика (помертньо).

Також у цей день на Михайлівській площі пройшов концерт «Ковчег “Україна”: десять століть української музики», що поєднав традиційну і класичну музику, шедеври українського образотворчого мистецтва і новітні технології. Захід організовано Міністерством культури та інформаційної політики Ук-

раїни, Державним агентством України з питань мистецтв та мистецької освіти і культурною платформою «Ковчег “Україна”». Головна диригентка і співавторка концерту – О. Линів. У форумі взяли участь гурти «ДахаБраха», «Хорея Козацька», «Курбаси», Молодіжний симфонічний оркестр України, Національна чоловіча капела «Дударик», Київський камерний дівочий хор ім. М. Лисенка, оперні солісти О. Нікітюк та Н. Тацишин, а також естрадні виконавці С. Вакарчук, Джамала, Ю. Саніна, А. Паш. Музичну програму супроводжувала мультимедійна інсталяція, до якої увійшли шедеври традиційного мистецтва України – гуцульські ікони на склі, полтавські рушники, килими, вишиті сорочки, кераміка, скульптури Пінзеля, фрески Софії Київської, графіка О. Кульчицької та Б. Сороки тощо.

У День Незалежності України, 24 серпня, на центральній вулиці столиці відбувся парад Збройних Сил України та святковий концерт. Президент України В. Зеленський вручив державні нагороди. Звання Героя України з удостоєнням ордена Держави за визначні особисті заслуги у розвитку Української держави, музичної культури та національної ідентичності, багаторічну творчу діяльність і високу виконавську майстерність присвоєно посмертно Назарію Яремчуку. З нагоди річниці незалежності України відзначено українців, які досягли успіхів у різних сферах. Серед них: головний режисер Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка А. Солов'яненко (орден князя Ярослава Мудрого IV ступеня), художній керівник Чернігівського академічного симфонічного оркестру «Філармонія» М. Сукач (орден «За заслуги» I ступеня), диригентка О. Линів (орден княгині Ольги III ступеня). Присвоєно почесне звання «Народний артист України» головному диригенту академічного симфонічного оркестру Тернопільської обласної філармонії М. Крілю, головному хормейстеру Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка Б. Плішу, генеральному директору Львівської національної філармонії В. Сивохіпу, артисту драми Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка О. Форманчуку. Цього ж дня у Києві проведено установчий саміт ініціативи президента України «Кримська платформа» (Конгресно-виставковий центр «Парковий») і перший гуманітарний форум «Київський саміт перших леді та джентльменів. М'яка сила у новій реальності» (Національний заповідник «Софія Київська»).

Після завершення урочистостей на площі перед Маріїнським палацом пройшов концерт італійського тенора Андреа Бочеллі. Захід мав благодійну місію: всі зібрані кошти буде спрямовано на створення центру сучасного мистецтва – музею Івана Марчука. Разом із маестро на сцені просто неба виступили Національний заслужений академічний симфонічний оркестр України, Національний заслужений академічний український народний хор України імені Григорія Верьовки, солістки Національної опери України Л. Монастирська та Т. Калінкіна, співачки Джамала й Т. Кароль та інші українські музиканти.

Увечері 24 серпня на арені Національного спортивного комплексу «Олімпійський» відбулося святкове шоу «Незалежність у нашій ДНК. День Незалежності країни», у якому взяли участь естрадні зірки, артисти опери та балету, а

також Київський симфонічний оркестр і Національний академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського.

25–28 серпня Національний центр ділового та культурного співробітництва «Український дім» представив *site-specific* виставу «ШЛЯХ ДО...» у постановці В. Троїцького. Мультимедійний проєкт поєднав масштабну інсталяцію «Україна з неба» у форматі 360°, просторові відеопроєкції, сучасний образний балет від театру танцю «Тотем», акторське читання за поемою «Сон» Т. Шевченка, музику композиторки Я. Шлябанської та спів вокалістів формації *NOVA OPERA*.

Також серед численних урочистих тематичних та культурно-мистецьких заходів: фестиваль народних художніх промислів «Український бренд “Etnika”» та виставка «Скіфське золото» з унікальними пам’ятками скіфської доби із зібрання Музею історичних коштовностей України (Національний музей історії України); програма «Опера в місті» (біля Національного театру опери та балету України ім. Тараса Шевченка); мистецький проєкт «Тобі, незалежна Батьківщино!» (Софійська площа); Національний хоровий марафон за участі провідних колективів країни (Співоче поле в Печерському ландшафтному парку); культурно-мистецька програма «Україно моя» (Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця»); Всеукраїнська художня виставка образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва до Дня Незалежності України (Центральний будинок художника); виставка «Духовна велич: меморії видатних українців. Наукова реставрація» (Національний музей Тараса Шевченка); виставковий проєкт «Раритети Української козацької держави – Гетьманщини XVII–XVIII ст.: до 30-річчя Незалежності України» із оригінальними пам’ятками козацької доби, що зберігаються в архівних та музейних закладах Королівства Швеції та України (Національний заповідник «Софія Київська»); перший фестиваль-ярмарок «Мандруй Україною», на якому було представлено культуру та туристичний потенціал кожного регіону країни (Національний музей народної архітектури та побуту України); книжкова виставка «Моя країна – Україна» та виставка живопису «З днем народження, країно!» (Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого); Всеукраїнський фестиваль «Живий словник незалежності» та фестиваль «Ветеранфест» (парк «Володимирська гірка»); Національний конкурс творчих робіт «Шлях розвитку сучасної української культури. Погляд молоді», проведений Інститутом політико-правових та релігійних досліджень; мультимедійний артпроєкт «Єднаймося!» (сцена-баржа в акваторії Дніпра); прем’єра історичного документального серіалу про становлення України «10 Днів незалежності України» від Центру досліджень визвольного руху.

Окрім того, 13 серпня Міністерство культури та інформаційної політики України, Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти, Міністерство інфраструктури України та фестиваль «ГОГОЛЬFest» запустили круїзний мобільний форум молоді в потязі «ГогольTRAIN». Перший із шести рейсів Київ-Одеса було присвячено пам’яті українського художника О. Ройтбулда.

До 30-річчя незалежності України маємо чимало інших ініціатив по всій країні: 1 серпня – проєкт «Мандрівки замками Закарпаття» (Ужгородський замок). 7 серпня – XXII Міжнародний фестиваль лемківської культури «Дзвони Лемківщини» (урочище Бичова на Тернопільщині); культурно-мистецький проєкт «Музика понад часом» (Хмільник на Вінниччині). 13 серпня – V Фестиваль «Козацькі пісні Дніпропетровщини» у Богуславі. 14 серпня – Вінницький обласний фестиваль народної творчості «Світанки над Россю» у Погребищі. 15 серпня – Фестиваль патріотичної пісні «З нами Бог, з нами Україна» (урочище «Табори» на Івано-Франківщині); Фестиваль сучасної української авторської пісні та співаної поезії «Словоспів» (Рівне). 17 серпня – Всеукраїнський творчоживописний пленер «Насолодження Україною: Мальовнича Хмельниччина»; Національний симпозіум монументальної кераміки «Гіганти Незалежної України» (Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному на Полтавщині). 19 серпня – мистецька виставка «Незалежні» (Краєзнавчий музей Долинської міської ради на Кіровоградщині); Фестиваль субетносів України «На гостини до горюнів» (Нова Слобода на Сумщині); проєкт «Прапори України» (Музей визвольної боротьби України у Львові). 20 серпня – мультимедійна виставка «Імерсивний світ Тараса Шевченка» (Артцентр ім. Віри Холодної Одеської кіностудії). 21 серпня – тематична виставка «Краса і велич символів державних» (Олександрійський міський музейний центр ім. А. Ф. Худякової на Кіровоградщині); «Вишиваний фестиваль» (Одеса); повітряне шоу «Вільне небо» (Травневе на Дніпропетровщині), 22 серпня – Всеукраїнський фестиваль «Південний Шевченко Рок. Фест “Кобзар”» (Залізний Порт на Херсонщині); прем'єра документальної вистави «Непровінційні творці Незалежності» («ГаР-МІДЕр ангар-stage» у Луцьку); концертна програма «Україна – світу» в рамках VI Міжнародного фестивалю мистецтв «Оксамитовий сезон в Одеській опері». 23 серпня – прем'єра вистави за повістю М. Гоголя «Тарас Бульба» (Полтавський академічний обласний український музично-драматичний театр імені Миколи Гоголя); виставковий проєкт «30 років Незалежності» (Херсонський обласний краєзнавчий музей); концерт «Спадщина.ua» Одеського національного академічного театру опери та балету (Потьомкінські сходи в Одесі); прем'єра музично-театралізованого дійства просто неба «Народження Незалежності» від Львівської національної опери; святкове шоу «Ти у мене єдина» з масовим виконанням пісні В. Івасюка «Червона рута» (Северодонецьк на Луганщині). 24 серпня – «ManyFest: Фестиваль фестивалів», що об'єднав 30 місцевих форумів у один захід (Черкаська набережна); Всеукраїнське свято народної творчості «Рушники мого краю» (Андрушівка на Житомирщині); фестиваль майстрів декоративно-прикладного мистецтва «Етно-Craft» і урочиста презентація Рушника Єдності (Чернігів); фестиваль народної творчості «На хвилях єднання» (середньовічна фортеця у Білгороді-Дністровському на Одещині); вистава «Маруся» за твором Ліни Костенко «Маруся Чурай» (Донецький академічний обласний драматичний театр у Маріуполі), Мистецький проєкт «Історія України-Руси в постатях та образах» (Державний меморіальний музей Михайла Грушевського у Львові); виставка народних майстрів «Східна артіль», Танцювальний

майдан «Слобожанський луг» за участі близько тисячі учасників, театралізована постановка «Поєма про землю Луганську» з елементами реконструкції історичних подій козацької доби (Сєверодонецьк на Луганщині); Фестиваль «Слов'янський парад вишиванок» (Слов'янськ на Донеччині); Всеукраїнський фестиваль класичної музики «Manduchewski Fest. І мертвим, і живим, і ненародженим» (Чернівці).

Вшанування пам'яті

До Дня пам'яті захисників України 27–29 серпня у столиці відбулися меморіальні заходи, концерт-реквієм, фотовиставки «Пам'ятаємо Героїв Іловайської битви» (Михайлівська площа), «Не згасне Зірка Воїна велична» (Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця»), виставка архівних документів (Державний архів м. Києва), а також безплатні покази документальних фільмів в рамках проєкту «Що таке пам'ятати»: «Війна химер» Марії та Анастасії Старожицьких, «Моя війна» М. Кондакової. «Міф» Л. Кантера та І. Яснія (муніципальні кінотеатри).

До 165-ї річниці від дня народження Івана Франка 27 серпня у Львівському національному академічному театрі опери та балету ім. С. Крушельницької презентовано містерію «Легенда про вічне життя» за однойменним твором поета. Театральне дійство стало частиною нового проєкту Дому Франка «Franko Re:volution». У Дрогобичі урочисто нагороджено лауреата VI Міжнародної премії імені Івана Франка. Відзнаку в галузі гуманітаристики присуджено професору Дрогобицького педагогічного університету ім. І. Франка Л. Тимошенку за монографію «Руська релігійна культура Вільна. Контекст доби. Осередки. Література та книжність (XVI – перша третина XVII ст.)». У Державному історико-культурному заповіднику «Нагуєвичі» з нагоди ювілею письменника проведено V «Етнофест» у садибі Франка з понад півсотнею локацій. А в Івано-Франківську пройшли «Франкові читання» біля пам'ятника Каменяру, поетичний вечір «Моє слово» на території палацу Потоцьких, концерт на Вічевому майдані, під час якого нагороджено лауреатів міської премії імені Івана Франка.

З нагоди 80-річчя від дня народження українського актора Богдана Ступки 27 серпня у Києві відкрито меморіальну дошку-горельєф на будинку, де мешкав актор (автор – М. Зноба). У Національному академічному драматичному театрі імені Івана Франка відбулася вистава «Пер Гюнт» Г. Ібсена на честь Б. Ступки. А в Національному музеї Тараса Шевченка презентовано проєкт «Код Ступки»: виставка портретів митця українських художників І. Марчука, О. Петрової, В. Шерешевського, А. Александровича-Дочевського, М. Химича; фотопроект із життя актора; презентація книги-альбому «Я – Богдан»; образи Б. Ступки в графіці С. Якутовича; костюми і колекція театральних і кіноафіш; відеоколаж з вистав та фільмів.

У серпні відкрито пам'ятники: українському поету, композитору і хоровавому диригенту Івану Сльоті (скульптор В. Рожик) – у селі Яснозір'я на Черкащині; митрополиту XVIII століття Тимофію Щербацькому (скульптор М. Гор-

ловий) – у Щербанівці на Київщині; блаженному єпископу Григорію Хомишину (скульптор В. Кіндрачук) – в Івано-Франківську.

Також встановлено пам'ятні дошки українському поету, письменнику, драматургу і композитору Ярославу Ярошу (Івано-Франківськ) та українським письменникам М. Чернявському і М. Коцюбинському (Херсон), Д. Кременю (с. Суха на Закарпатті).

Крим

У серпні стартував масштабний культурно-мистецький проєкт про кримськотатарську культуру «Шлях/Yol», який реалізується громадською організацією «Ель Чебер» за підтримки Українського культурного фонду, Українського інституту і «Кримського дому». Ініціатива об'єднала українських і кримськотатарських діячів культури та мистецтва, журналістів, блогерів. Зокрема її підтримали правозахисник і публіцист М. Маринович, історик Г. Абдулаєва, диригент К. Карабиць, художники Р. Скибін, В. Кауфман, П. Гончар, співачка Джамала, актор і режисер А. Сеїтаблаєв і багато інших. Проєкт включає виставки, мистецькі резиденції, театральні перформанси, автопроїзд від Києва до Криму за маршрутом Чумацького шляху, альбом народних пісень від Джамали, лекції, концерти, дитячу програму тощо, які відбуватимуться упродовж кількох місяців і охоплять десять областей України.

Мистецькі події

Від 27 серпня до 2 вересня у Києві тривав IV Фестиваль високого мистецтва *Bouquet Kyiv Stage*. Відвідувачам «Софії Київської» було запропоновано насичену програму з концертів, бесід, кінопоказів, перформансів, об'єднаних спільною темою – «МИ. Між минулим та майбутнім». До фестивалю в галереї «Хлібня» було відкрито виставку «Катарсис», яка збрала твори Й.-Г. Пінзеля, його учня Ф. Олендзького та сучасного українського художника О. Животкова. Відкрився *Bouquet Kyiv Stage* музичною програмою «Пінзель – Животков. Поєднані музикою» у виконанні дитячого хору «Щедрик» та електронного музиканта А. Дегтярьова. В рамках форуму було реалізовано більш як десять спецпроєктів і прем'єр, спеціально створених для цієї події. Серед них: «Присвята Данте» (лекція «Дантівський “Рай”» М. Стріхи, перформанс-читання «”Божественна комедія”: між голосом та звуком», прем'єра кантати В. Сильвестрова «O luce etterna» у виконанні Муніципального академічного камерного хору «Київ» під орудою М. Гордича); прем'єра балету «Дзеркало, Син або Маленьке життя» на музику В. Польової; музичний проєкт Н. Половинки «Барвінський. Повернення в Україну» у виконанні Національного президентського оркестру України; аудіовізуальні перформанси – «Місто» А. Загайкевич про київських футуристів і «Босоногі Боги» С. Пілютікова, присвячений художнику О. Дубовику; вистава «Говорить Софія» від режисерки Т. Трунової; фешн-перформанс Ф. Возіанова «Заручена з часом» (презентація концептуальної колекції одягу дизайнера, яка супроводжувалася мінімалістичною музикою у виконанні перкусіоніста Д. Ульянова, скрипальки О. Васильєвої та дитячого хору «Щедрик»); ретро-

спектива «30 років українського кіно» за підтримки Державного агентства України з питань кіно.

13 і 14 серпня на київському «Артзаводі Платформа» пройшов *White Nights Festival. Africa*. Фестиваль поєднав понад два десятки напрямів електронної музики, сучасне мистецтво та елементи африканської культури. На семи майданчиках, виступили, зокрема, *Go_A, O.Skrypka, Tapolsky, Derrick & Tonika, Omnia, Anna Lee, Kyiv Mistah, Wonder Land Band* та інші артисти. За підтримки *Fashion TV* на головній сцені відбувся видовищний перформанс від французького дизайнера Мікеланджело Сала. Свої роботи представили також українські художники – Є. Лемзяков, Д. Ферій, *Misha Kush*, Л. Кувалдіна, С. Рожин, Ю. Кисіль, М. Зражаєва, С. Пайє. 24 серпня у просторі «Артзаводу Платформа» приймав гостей перший фестиваль нової української культури «Спалах» від творців однойменного серіалу медіа Слух. Його відвідали такі виконавці, як «Вагоновожатые», Паліндром, С. Корольов, *Cape Cod*, Люсі, *Zbaraski, Komissiya* та інші. Окрім музичної частини, на фестивалі працював маркет українських брендів одягу, зона театральної імпровізації від *Comedy Center*, локації з роботами та артбуком художника-мураліста В. Манжоса, майстерня колажів *Cutout*, виставка «Новий Новий Арт», кінотеатр з українськими документальними фільмами від *Kyiv International Short Film Festival* тощо.

21 і 22 серпня фестиваль мультижанрової музики і культури *Brave! Factory* вирував на столичному заводі «Київметробуд». Загалом у концертах виступило понад 70 українських і закордонних артистів. Крім того, у межах експозиції «Зони контакту» гості мали можливість ознайомитися з 11 артпроектами від українських художників В. Агапєєва, *AntiGonna* й А. Сигунцова, Ю. Беляєвої, Д. Галкіна, В. Дмитрика і С. Попруги, К. Лисовенко, Т. Ковача, В. Карпань та М. Хрипун, Р. Кулик та І. Сая, О. Сая, А. Шебетка. Засновниками *Brave!* виступили організатори артцентру *Closer* та фестиваль *Strichka*.

20 серпня у Львові марш-парадом учасників стартував ювілейний X Міжнародний фестиваль фольклору «Етновир». Колективи з України, Чорногорії та Туреччини в національних строях пройшлися центральними вулицями міста до місця проведення – подвір'я Палацу Потоцьких. Тут було розташовано головну сцену, де протягом трьох днів артисти демонстрували свою танцювальну майстерність. Серед хедлайнерів «Етновиру» – Національний заслужений академічний український народний хор України імені Григорія Верьовки та Івано-Франківський національний академічний ансамбль пісні і танцю «Гуцулія». В рамках події відбувся форум «Фольклорні традиції – код нації» за участі вітчизняних і закордонних спікерів, зокрема, директора фестивалю «Етновир» і президента *CIOFF* Україна А. Сидора. За традицією, завершив ювілейний фест спільний аркан.

21 і 22 серпня у Моринцях на Черкащині проведено VII Всеукраїнський фестиваль «Ше.Fest». Цього року організатори представили аудиторії сучасний і несподіваний дизайн фестивалю, створивши молодіжний образ Шевченка у стилі поп-арт. Тема події – кохання. До заходів на просвітницькій галявині долучилися, зокрема, письменники брати Капранови, В. Шкляр, Сашко Лірник,

Л. Ніцой, історик М. Гордійчук, бандурист В. Пашник та інші. Проведено традиційний поетичний батл з визначенням найкращого Ше.Поета фестивалю. А театрали мали можливість побачити прем'єру вистави «Шевченко. Остання любов» О. Анненко та «Полусмак останнього кохання» В. Петранюка. На фестивалі працювали ярмарок майстрів, наметове містечко, територія майстер-класів, дитяча галявина. Музична сцена подарувала гостям виступи таких українських гуртів як «Go-A», «Нумер 482», «Один в каное», *Kalush*, «Тінь сонця», «Зграя» та *Banderas BLUES BAND*.

17–22 серпня у Великих Сорочинцях на Полтавщині за підтримки Українського культурного фонду та сприяння Полтавської ОДА працював Національний Сорочинський ярмарок. Свою продукцію представили більш як чотири сотні майстрів та півтисячі підприємців з різних областей України. Відразу після урочистої церемонії відкриття розпочали свою роботу Всеукраїнський фестиваль талантів «Ярмаркова феєрія», конкурси Всеукраїнського фестивалю народної творчості «Ярмаринка» та Всеукраїнського фестивалю дитячої творчості «Ярмариночка». Культурно-мистецька програма заходу включала виступи народних колективів, пленер художників на гоголівську тематику, фестиваль гумору «Сміємося разом з Гоголем», кавер-шоу «Диско 90-х» тощо.

1 серпня у селі Кульчиці Львівської області відбувся X Міжнародний фестиваль української слави «Кульчиці Фест». У його межах проведено Всеукраїнську науково-історичну конференцію, присвячену 400-річчю перемоги з'єднаних військ Європи під проводом Петра Сагайдачного у Хотинській битві. Розважальна програма включала козацькі забави, майстер-класи давніх ремесел, виступи творчих колективів області. Фестиваль організовано за підтримки департаменту з питань культури, національностей та релігій Львівської облдержадміністрації.

2–8 серпня на Львівщині пройшов щорічний фестиваль української середньовічної культури «ТуСтань!», який відтворює період існування наскельного міста-фортеці IX–XVI століття. На заході були бугурти та лицарські поєдинки, народні ремесла та вуличні музиканти з давніми інструментами, стрільба з луків та арбалетів, середньовічний ярмарок. Родзинкою дійства став традиційний штурм фортеці.

19–24 серпня у громадському центрі культури, мистецтв, освіти, дозвілля та розваг «Супутник Левандівський» у Львові вшосте реалізовано міжнародний культурно-просвітницький проєкт «Фестиваль Параджанова на Левандівці». Цього року слоган форуму – «Колір змін». Програму склали різноманітні пізнавально-розважальні заходи – візуальні проєкти, кінопокази, концерти, театральні постановки, лекції, дискусії, майстер-класи тощо. Зокрема гості мали змогу переглянути експозиції Р. Морселето та Р. Чухвіцького, виставку кіноафіш, відеоілюстрацію фрагментів книги «Крила над Галичиною» від ГО МЦ «Нові Орбіти», презентацію фільму про Василя Вишиваного від ГО «Разом», урочистий концерт з нагоди святкування 30-річчя Незалежності України та ін.

Тимчасом 21 і 22 серпня в рамках фестивалю «Ніч у Львові» відбулося безліч нічних екскурсій, театралізованих дійств, мистецьких перформансів у

музеях, театрах, храмах, підземеллях, галереях тощо. Серед них: показ документального фільму «Wien opera. Backstage» про роботу Віденської опери (Музично-меморіальний музей Соломії Крушельницької); концерти гурту «Цукровий кіт» (Центр Довженка) та інструментального колективу *Rockocko* (Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького); органне відео-шоу та Гала-концерт вокального майстер-класу Зоряни Кушплер (Львівський органний зал); вистава «Земля – пісня» (Театральний центр «Слово і голоС»); українське кіно (Горіховий кіноцентр); концертна програма творів В. О. Барвінського у виконанні Струнного квартету Академічного симфонічного оркестру Львівської національної філармонії (Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка).

Від 30 серпня до 2 вересня у Міському саду і на Приморському бульварі Одеси пройшов X Міжнародний фестиваль клоунів і мімів «Комедіада». В театрі «Маски» відбулося урочисте відкриття фестивалю. Програма події включала: імпровізовану червону доріжку учасників «Комедіади» з різних країн, конкурсні клоун-марафони, гала-шоу, сольний спектакль лауреатів, майстер-класи та розваги для дітей. Також було відкрито виставку фотографій С. Гуменюка, присвячену клоунам.

6–8 серпня у Рованцях під Луцьком за підтримки Українського культурного фонду в рамках програми «Знакові події історії України» відбувся XV Фестиваль українського духу «Бандерштат», присвячений 30-й річниці незалежності України. На головній музичній сцені виступили 16 українських гуртів, зокрема: «Бумбокс», «ТНМК», «Без обмежень», «Один в каное», «Жадан і Собаки», *Karna*, *Dakh Daughters*, *Mad Heads* та інші. Гутівкову сцену відвідали письменники, поети, науковці, культурні та громадські діячі, ветерани УПА та учасники бойових дій на Сході України. Серед гостей – письменник, музикант С. Жадан, актор А. Шимановський, режисерка, сценаристка Х. Сиволап, артдиректор фестивалю «Бандерштат» С. Мартинюк, головна редакторка «Видавництва Старого Лева» М. Савка та інші.

21 і 22 серпня у Батурині Чернігівської області проведено III Батуринфест «Шабля». На Співочому полі парку «Кочубеївський» виступили Академічний народний хор та колектив солістів концертних виконавців Чернігівського обласного філармонійного центру, артисти Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва, військовий оркестр із Сум, гурти «Лісапетний батальйон», «OT VINTA», а також театр вогню і світла «SCORPIUS». На «Шаблі-2021» працювали виставки майстрів традиційного декоративно-ужиткового мистецтва, кінний театр, проходили турніри та екскурсії.

Цими ж днями у Миколаєві на території стародавньої пам'ятки археології «Городище “Дикий Сад”» пройшов фестиваль «Арт-перехрестя часів і народів». Тут було розгорнуто виставкове містечко, проводилися екскурсії, зокрема, інтерактивний тур із доповненою реальністю, історичні реконструкції часів кіммерійської цивілізації, майстер-класи з польової археології, гончарства тощо. А на завершення фестивалю гості мали можливість подивитися виставу просто

неба «Дванадцята ніч» В. Шекспіра (Миколаївський академічний російський драматичний театр) і свято авторської пісні та поезії «Вогнище Евтерпи».

21–24 серпня у Кам'янці-Подільському на Хмельниччині понад дві сотні реконструкторів взяли участь у Всеукраїнському військово-історичному мистецькому фестивалі «Остання столиця». За допомогою відтворення бойових дій, інтерактивного, театрального-костюмованого дійства, музики, відео-арту, кінопоказів учасники згадали та вшанували добу Директорії, етап становлення української державності 20-х років минулого століття. Організатори фестивалю – Кам'янець-Подільська міська рада, Кам'янець-Подільський державний історичний музей-заповідник та Кам'янець-Подільське військово-історичне товариство.

Село Яблунів, що на Тернопільщині, визнано найфестивальнішим в Україні. Офіційний представник і експерт національного проєкту «Книга рекордів України», з. д. м. України В. Іваницький вручив відповідний Диплом під час VII фестивалю «Яблуневий Спас» старості села А. Балабуху та організатору фестивалю І. Кушніру.

Театр

28 серпня на сцені Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка вперше пройшли гастролі трупі Дніпропетровського академічного театру опери та балету. Киянам презентовано дві вистави – «Білосніжка та семеро гномів» на музику польського композитора Б. Павловського та прем'єру балету «Лукаш і Мавка» за мотивами драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня» на музику М. Скорульського, створений за підтримки Українського культурного фонду.

27–29 серпня у Тульчині на Вінниччині відбувся IV Міжнародний оперний фестиваль *Operafest Tulchyn*. Близько десяти різножанрових постановок реалізовано просто неба на території палацу Потоцьких. Серед них – концерт «Мюзикл-шоу» (Національна оперета України), комічна опера «"VIVA LA MAMMA!, або Театральні порядки та безлад» Г. Доніцетті та балет «Майська ніч» Є. Станковича (Київський муніципальний академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва), історична опера «Ярослав Мудрий» Г. Майбороди (Хмельницька обласна філармонія), рок-опера «Орфей та Еврідіка назавжди» М. Брунського та концерт-прем'єра «Bad Boys in Opera» (Львівська національна філармонія).

11–15 серпня в Маріуполі на Донеччині, в Центрі сучасного мистецтва «Готель Континенталь», проведено Фестиваль-лабораторію ідей актуального театру *iStage 2021*. Програма фестивалю об'єднала 7 українських театральних команд з Києва, Львова, Івано-Франківська, Харкова та Дніпра. Переглянути можна було сучасні театральні проєкти «Про що казав Заратустра [Цифрові театральні уроки]» (столичний ЦСМ «Дах»), «Клас» (Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра), «Нові шрами» (київський «Дикий театр»), «Дванадцята ніч, або Що захочете» (Івано-Франківський національний академічний драматичний театр ім. Івана Франка та соціальний театр ветеранів і волонтерів АТО «Project»), «Однокласники» (Дніпровський театр «Віримо»),

«Страждання на Гончарівці» (Харківський Ask Театр «Нефть»). Для відвідувачів проведено також дискусії, стрімінги, нетворкінг та лекції.

1 серпня в Ужгородському замку стартував проєкт «Мандрівка замками Закарпаття» від Мукачівського драматичного театру, що проходить у рамках святкової програми Всеукраїнського культурного марафону «Незабуваючи минуле, погляд у майбутнє», приуроченої до 30-річчя незалежності України. Глядачам було представлено дві вистави – «Князь Корятович» за твором О. Гавроша у постановці Є. Тищука та «Балада про дівчинку Агнешку та двох лицарів-суперників» за п'єсою С. Новицької у постановці Т. Курти. Показ спектаклів проходив у внутрішньому дворіку замку в автентичній атмосфері середньовіччя. 8 серпня ці постановки мали можливість подивитися відвідувачі мукачівському замку «Паланок».

1 серпня Миколаївський академічний обласний театр ляльок завершив 50-й сезон карнавальною ходою та галаконцертом в Каштановому сквері. У програмі – короткі вистави, співи, інтерактив із публікою, танці. Водночас завершився регіональний фестиваль театрів ляльок та студій лялькового мистецтва «Кришталева лялька». П'ять років поспіль, під час фестивалю, на імпровізовану мапу України додавалися іграшки, які символізують регіон. Презентовану «лялькову мапу» передадуть у Миколаївський обласний краєзнавчий музей.

15 серпня Київський муніципальний академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва показав прем'єру камерного мюзиклу «Соломон та Суламіф: пісня пісень». Автор музики – джазовий виконавець і композитор В. Полянський, пісенні тексти М. Євшина і Л. Беліменко. Проєкт здійснено Культурно-мистецькою фундацією *DUSHA/UA* за підтримки Українського культурного фонду.

Музика

3–27 серпня у Національній філармонії України в Києві тривав фестиваль «Літні музичні промені», який складався із п'ятнадцяти концертів оркестрової музики різних епох та стилів. Цього року у фестивалі взяли участь три камерні оркестри («Київська камерата», «Київські солісти» та Київський камерний оркестр), Академічний симфонічний оркестр Національної філармонії України та Національний академічний духовий оркестр. Разом із ними виступили солісти – піаніст А. Кутасевич, контрабасист Н. Стець, віолончелістка М. Могилевська. Символічною прелюдією до святкового концерту 23 серпня, що складався лише з української музики, зокрема, В. Барвінського, М. Березовського, Д. Бортнянського, В. Птушкіна, Ю. Шевченка, стала «Урочиста увертюра» Є. Станковича у виконанні Академічного симфонічного оркестру Національної філармонії України. Фестивальні заходи транслювалися наживо.

26–29 серпня у Львові пройшов V Міжнародний фестиваль класичної музики *LvivMozArt*, покликаний розкрити тему синергії академічної музики та інноваційних технологій. Артдиректорка та співзасновниця фестивалю О. Лінів диригувала найяскравіші музичні події фестивалю, серед яких – святковий концерт у Львівській опері, на якому прозвучала прем'єра першої кантати

Ф. К. Моцарта та найвідоміші арії з творів В. А. Моцарта та Д. Бортнянського; програма «За межі» зі світовою прем'єрою «Космічної симфонії» С. Туркевич у виконанні Молодіжного симфонічного оркестру України/*YsOU*; проєкт «Ковчег Україна: Музика», що презентує десять століть української музики. Окрім понад 15 масштабних і камерних концертів, що об'єднали симфонічну, хорову, експериментальну та електронну музику із відеопроекціями та театралізованими перформансами, в рамках фестивалю відбулися також спеціальні заходи до 230-річчя Ф. К. Моцарта: презентація видання «Моцарт-син. Життя Франца Ксавера у подорожньому щоденнику і листах» в упорядкуванні О. Линів («Видавництво Старого Лева»); виставка «Львів і Моцарт: від історії до сьогодення», на якій представлено архівні знахідки, літографії та нотні видання; відкриття алегоричної скульптури Ф. К. Моцарта віденського скульптора С. Швайкерта; презентація AR-додатку «Mozarts Story. Lviv»; міжнародна онлайн-конференція «Об'єднані Моцартом» за участі українських музичних науковців, членів товариства *European Mozart Ways* та представників *Stiftung Mozarteum Salzburg*.

14–29 серпня відбулась українська частина VIII Міжнародного музичного фестивалю «Музика в старому Львові та Кракові». Основна концепція заходу – представлення Львова як міста з особливим архітектурно-історичним ландшафтом, пам'ятками європейської культури та історії, традиціями та креативними ідеями. У різних локаціях міста прозвучало десять концертів, організованих Львівською національною філармонією, серед яких: програма від Академічного камерного оркестру «Віртуози Львова» у Митрополичих садах, «Органний речиталь» у Львівському музеї історії релігії, «Віртуозний феєрверк» у Палаці Потоцьких, «Антологія української духовної музики» у Музеї скульптури Йогана Георга Пінзеля, «Присвята 30-річчю Незалежності України» в Архикафедральному соборі Святого Юра, «Класика на закриття» у Концертному залі ім. С. Людкевича Львівської національної філармонії та інші події.

22–29 серпня у Чернівцях пройшов музичний фестиваль *Mandyczewski Fest IV*. Цього року тематика форуму – «Україна і її місце в світовій культурі». У програмі, зокрема, музика М. Лисенка, Л. Колодуба, М. Скорика, Є. Станковича, В. Сільвестрова, О. Чмут, Л. Затуловського, а також твори австрійських композиторів. Родзинкою фестивалю стала українська прем'єра ораторії Мар'яна Кузана (Франція) «Посланіє» на слова Т. Шевченка.

Івано-Франківська телерадіокомпанія «РАІ» за підтримки Українського культурного фонду реалізовує всеукраїнський мистецький проєкт «Український передзвін. Карильйон і бандура». 6 серпня концерт відбувся в Гошеві (Івано-Франківщина) за участі карильйоністки І. Рябчун та квартету бандуристок «Гердан» під керівництвом В. Дутчак. Музикантки представили українські інструментальні та вокально-інструментальні твори різних епох. Цього місяця артистки відіграли «Український передзвін» також в Коломиї (Івано-Франківщина) Івано-Франківську, Хортиці (Запоріжжя), Чернігові та Києві.

14 серпня у Львові вже вп'яте відбувся Національний музичний проєкт «Українська пісня». Ювілейний концерт присвячено річниці незалежності Ук-

раїни. На стадіоні «Арена Львів» пролунали найяскравіші українські хіти останніх десятиліть від «ВВ», І. Білик, В. Павліка, «СКАЙ», С. Бабкіна, «Без Обмежень», *JAMALA*, *MELOVIN* та багатьох інших виконавців. У галаконцерті взяли участь усі десятеро фіналістів «Української пісні 2021» (переможець – закарпатський гурт «Анця» з піснею «Дримба»). Телевізійну версію проєкту транслював 27 серпня телеканал «1 + 1».

Популярні українські гурти та співаки долучилися також до фестивалів у Маріуполі на Донеччині (*MRPL City Fest*), у Новограді-Волинському на Житомирщині (*Lesia Grand Fest*), у Родатичах біля Львова (*Zaxidfest*), у Запоріжжі на відреставрованому Козацькому Колі (*Zound*). На музичних сценах цих заходів виступили, зокрема, «Океан Ельзи», *The Hardkiss*, «Антитіла», «Ля-піс 98», «ДахаБраха», *Kazka*, «Один в каное», *Alyona Alyona*, *MONATIK*, А. Пивоваров, І. Дорн.

Візуальні мистецтва

2–30 серпня у Славутичі на Київщині за підтримки Українського культурного фонду вперше відбувся міжнародний фестиваль для архітекторів та урбаністів *SESAM 2021 Poliklinika*, організований Європейською архітектурною студентською асамблеєю *EASA* в рамках проєкту «Славутич – мала культурна столиця України-2021». Реалізовано близько трьох десятків воркшопів за участі архітекторів, урбаністів, дизайнерів, дослідників, екологів, спеціалістів з просторового планування, ландшафтного дизайну та архітектури, сценографів та митців із п'ятдесяти країн Європи, зокрема, з усіх регіонів України. Всі напрацювання міжнародного форуму – артоб'єкти, інсталяції, громадські простори, а також онлайн-матеріали, залишаються в Славутичі для подальшого дослідження, розвитку та втілення ідей.

26–29 серпня у Тернополі вп'яте пройшов Міжнародний фестиваль «Не святі горшки ліплять». Цього року темою фестивалю була «Кераміка княжої доби». Понад тридцять майстрів з усієї України демонстрували свої вироби, а гості фесту брали участь у майстер-класах з гончарства та видовищних глиняних боях, відвідували виставки та лекції. Організатори створили кілька цікавих локацій. Однією з родзинок стала виставка гончарних виробів учасників попередніх фестивалів. Захід організували Тернопільський обласний осередок Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Тернопільська міськрада, громадські організації «Партнерство» і «Не святі горшки ліплять» за підтримки Українського культурного фонду.

10–18 серпня на Вінниччині та у Житомирі тривав V Міжнародний мистецький пленер «Кращий художник – 2021», який зібрав кілька десятків митців зі всього світу. Художники відтворювали на своїх полотнах історичні локації регіону, подільські краєвиди, а також портрети видатних вінничан. Журі конкурсу цього року очолив генеральний директор Національного музею «Київська картинна галерея» Ю. Вакуленко. Гранпрі та перше місце у номінації «Кращий художник» здобула харків'янка А. Храпчинська. Лауреаткою премії імені Валерія Гегамяна стала А. Сушарник-Кравець із Кам'янця-Подільського Хмельни-

цької області. В рамках пленеру відбулось відкриття першої в Україні виставки сучасного мистецтва, абстракції і сайарсізму. У вінницькій галереї «Арт-шик» було представлено роботи українських і зарубіжних митців, серед яких картини В. Козюка, К. Білетіної, Є. Божко, О. Брітцева, скульптури В. Волосенка.

17 серпня у Збаразькому замку на Тернопільщині з метою популяризації творчості галицького скульптора XVIII століття І. Г. Пінзеля було організовано виставку картин учасників I Міжнародного живописного пленеру «Мистецькими шляхами Пінзеля», який проведено торік у Львові, Годовиці (Львівська обл.), Бучачі (Тернопільська обл.). Окрім виставки, у замку відбувся прем'єрний показ художньо-документального фільму «Дотик Пінзеля» режисера О. Володкевича.

16–21 серпня у Львові тривав фотографічний фестиваль «Фото фестони 2021». На різних локаціях міста щодня проводилися лекції, презентації книжок, кінопокази, воркшопи, майстер-класи, екскурсії, виставки, серед яких: «Той, хто світлив історію» Я. Ковалю (Художньо-меморіальний музей Олени Кульчицької), «В одвічній боротьбі» Й. Марухняка (Львівський палац мистецтв) «Бібліотекарі крізь століття» (Бібліотека Львівського національного університету ім. І. Франка).

У Києві експонувалися виставки: «Маска. Новий погляд крізь час» – живопис А. Берні (Мистецький центр «Шоколадний будинок»); «White Gold Бориса Данилова. Porcellana» – розписи авторських форм та італійської порцеляни «Ginori 1735» Б. Данилова (Національний музей українського народного декоративного мистецтва); «Чутливість. Сучасна українська фотографія» (Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький арсенал»); «Гривня Арт» – понад двісті робіт українських художників, пов'язаних із гривневими купюрами, «Безмежність варіацій. NFT or Real Art» – живопис й артоб'єкти О. Коламбет (Музейно-виставковий центр «Музей історії міста Києва»); «Я взяла з собою море» – картини С. Іванченко (Літературно-меморіальний музей-квартира П. Г. Тичини); «Жовтий/блакитний» – тематична експозиція живопису П. Бевза, Б. Буряка, В. Зарецького, С. Савченка та інших художників, «Щоденник року» – картини О. Морозової («АВС-арт»); «Карта пам'яті» – ескізи утрачених об'єктів українського монументального мистецтва 1960–1980-х років таких художників як А. Горська, О. Заливаха, В. Ламах, А. Рибачук і В. Мельниченко, Г. Севрук, Л. Семикіна, Ф. Тетянич та ін. («Дукат»).

У рамках проєкту «Шукай», який присвячено символам Києва, на фасаді Національного музею історії України встановлено тридцять першу мініскульптуру «Київська гривня» (скульптор Ю. Білявський).

Новий ігровий арт простір для дітей, об'єкти якого створено за мотивами робіт української художниці М. Примаченко, облаштовано біля будівлі Офісу президента України у Києві. Проєкт реалізував Національний комплекс «Експоцентр України» разом із БФ «Творча спадщина родини Марії Примаченко» за підтримки Офісу президента України.

Переможницею конкурсу серед митців на найкращий проєкт «Розфарбуй літак» стала Софія Калайда. Конкурс організував Міжнародний аеропорт «Київ» імені Ігоря Сікорського з метою оновлення оформлення своєї візитівки – літака Ан-24, що розташовано біля летовища в якості артоб'єкту.

У містах України розгорнуто виставки: «У відкритому просторі» – скульптури М. Дзиндри (подвір'я Палацу Потоцьких у Львові); «Кримські сонети» – етюди Я. Ціонглінського, створені під час подорожей Кримом (Палац Лозинського у Львові); «Енеїда Базилевича» – серія ілюстрацій А. Базилевича до видання І. Котляревського «Енеїда» 1968 року (артцентр «Я Галерея» у Львові); «Накреслені дні» – картини А. Денсюк (львівська галерея «Дзига»); «Осмислення» – малярство та скульптури В. Франчука (Рівненська галерея європейського живопису «Євро-Арт»); «Сад після богів» – фотографії античних «живих картин» і роботи сучасних художників на античні мотиви (Центр сучасного мистецтва *JUMP* та гравіметрична обсерваторія в Полтаві); «30 років незалежності України» – живопис, графіка, скульптури, емаль художників Дніпропетровщини (Музей українського живопису у Дніпрі); «Сонячні барви України» – живопис, графіка, декоративне мистецтво з музейної колекції «Сучасне українське образотворче мистецтво» (Художньо-меморіальний музей О. О. Осмьоркіна у Кропивницькому).

Кіномистецтво. Кіновідеопрокат

4–8 серпня в столичному кінотеатрі «Київська Русь» та на інших локаціях міста пройшов X Київський міжнародний фестиваль короткометражних фільмів *Kyiv International Short Film Festival (KISFF)*. Паралельні покази відбулися також в Одесі та Чернівцях. Форум зібрав 29 тематичних кінопрограм, що об'єднують 179 короткометражних фільмів з усього світу. У фокусі картин – джентрифікація, фемінізм, відкритість, кордони, пошук ідентичності, гумор і почуття. Традиційно глядачі мали можливість переглянути стрічки міжнародного та національного конкурсів, а також програм «Фестивальні хіти», «Анімаційне божевілля», «Комедії», «Teen Spirit» та «Midnight sexy shorts». Гранпрі національного конкурсу здобув фільм «Сумні портрети» *Vitalii Kikot*. Спеціальну відзнаку журі отримала картина «Чутливий матеріал» Н. Ільчук. До десятиліття фестивалю в парку ім. Тараса Шевченка всі охочі могли подивитися короткометражні фільми в рамках ретроспективи «Український короткий метр: становлення» та програми «KISFF 10 років: вибрані українські фільми».

7–8 серпня на столичному «Артпричалі» відбувся традиційний фестиваль українського короткометражного кіно «Відкрита ніч. Дубль 24». Його девіз – «Ми. Для нас. Про себе». Програму фесту склали 12 конкурсних і 11 позаконкурсних робіт. Журі очолив кінознавець, кінокритик, кіносценарист С. Тримбач. Цього року Гранпрі отримав фільм А. Кішко «Черевички непоношені». Головний приз в номінації ігрового кіно та нагороду у новій номінації «Приз молодих кінокритиків» присуджено фільму «Запах поля» А. Ярмонової. Відзначено також стрічку «Фаза» М. Засєєва (диплом в номінації ігрового кіно), С. Апаріну (найкраща операторська робота), М. Кочнева, В. Сухаренка (найкраща ро-

бота художника), В. Ольшану (найкраща актриса), А. Грачова (найкращий актор). Спеціальна відзнака журі «За сміливу форму та актуальність» дісталася картині «Океан сміття» І. Шоха. Засновник, президент і артдиректор фестивалю – український режисер М. Ілленко.

14–21 серпня тривав XII Одеський міжнародний кінофестиваль з акцентом на національне кіно. Єдиною конкурсною програмою став Національний конкурс (повний і короткий метр). Урочиста церемонія нагородження лауреатів цього року відбулась на Потьомкінських сходах. Гранпрі кінофоруму та звання найкращого виборів фільм К. Горностай «Стоп-Земля». Стрічку також відзначено за найкращу акторську роботу колективу непрофесійних виконавців. Нагороду у секції повнометражних фільмів отримала стрічка Т. Дроня «Із зав'язаними очима». Найкращим серед короткометражних став фільм О. Журби «Папині кросівки». Після нагородження відбувся *openair*-кінопоказ у супроводі Одеського симфонічного оркестру. Фільмом-закриття XII Одеського міжнародного кінофестивалю – стрічка «Малюк» Чарлі Чапліна, якій цього року виповнюється 100 років. Загалом на фестивалі було показано 65 картин. У позаконкурсних показах «Українські Гала-прем'єри» презентовано такі картини як «Сторонній» Д. Томашпольського, «Цей дощ ніколи не скінчиться» А. Горлової, «Рози. Фільм-кабаре» І. Стеценко, «Чому я живий» В. Новака та «Водурду» А. Сачівка. Також представлено ретроспективу найкращих українських фільмів «Незалежні», створену разом із Довженко-Центром. У рамках професійної секції *Film Industry Office* пройшов пітчінг *Work in progress*, в якому взяли участь десять вітчизняних і копродукційних стрічок, що знаходяться на етапі постпродакшну або на фінальній стадії зйомок. Призові місця посіли роботи Д. Гришка («Швидка на периферії»), М. Наконечного («Спас») та Т. Томенка («Терикони»). 20 серпня відбулась церемонія нагородження переможців «Марафону фільмів» Держкіно до 30-ї річниці Незалежності України. Подяками міністра культури та інформаційної політики України відзначено колективи авторів фільмів «Мої думки тихі» (А. Лукіч), «Кіборги» (А. Сеїтаблаєв), «Плем'я» (М. Слабошпицький), «Додому» (Н. Алієв), «Атлантида» (В. Васянович), «Земля блакитна. Ніби апельсин» (І. Цілик), «Співає Івано-Франківськтеплокомуненерго» (Н. Парфан), «Міф» (Л. Картер, І. Ясній), «ЮКІ» (В. Мула).

Цього літа у форматі онлайн вчетверте пройшов український кінофестиваль *Fashion Film Festival Kyiv 2021*. Організатори – *Film.ua.Group* та *Ukrainian Fashion Week* за підтримки Державного агенства України з питань кіно. Програма складалася з віртуального лекторію на *YouTube*-каналі *FILM.UA*, кінопоказів, воркшопу «Shot On The Spot» та конкурсу, на участь у якому було подано 380 стрічок із 55 країн світу. 13 серпня у столичному кінотеатрі «Кіно 42» відбувся відкритий показ фільмів-фіналістів з різних куточків планети. 20 серпня тут було показано позаконкурсну програму фестивалю. Національні премії отримали стрічки «Love Airlines» Ю. Двіжона (номінація *Best Fashion Story*) та «Summer Days Off» К. Тюріної (номінація *Best Production*). У новій номінації *Digital Story* журі відзначило український фільм «Frolov Stud» Ю. Двіжона.

19 серпня у київських кінотеатрах стартував фестиваль «Нове українське кіно». До програми увійшло сім сучасних вітчизняних фільмів – «Плем'я» М. Слабошпицького, «Донбас» С. Лозниці, «Додому» Н. Алієва, «Мої думки тихі» А. Лукіча, «Атлантида» В. Васяновича, «Земля блакитна, ніби апельсин» І. Цілик і «Віктор_Робот» А. Лавренішина.

6–25 серпня платформа онлайн-телебачення Київстар ТБ провела кінопокази просто неба у двадцяти містах України. Глядачі мали змогу подивитися анімаційний фільм «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила» О. Маламужа, історичну мелодраму «Віддана» Х. Сиволап і комедію «Скажене весілля» В. Климчука.

У широкий український прокат вийшли фантастичний детектив «Сторонній» Д. Томашпольського, документальний повнометражний трилер «Байконур. Вторгнення» А. Ангелова, анімаційний фільм «Гуллівер повертається» І. Максімова. 23 і 24 серпня «UA: Перший» презентував документальний семисерійний серіал «Колапс: як українці зруйнували імперію зла» С. Лисенка за сценарієм історика О. Зінченка.

Музейна справа. Охорона культурної спадщини

6 серпня поблизу Львова відкрито історико-культурний заповідник «Древній Звенигород» із оновленим музеєм середньовічного міста і комплексом віртуальних екскурсій. Зокрема в рамках проекту, який профінансував Український культурний фонд, у віртуальній реальності відтворено 12 локацій давнього міста: вулиці, площі, панорами, а також інтер'єри церков та палаців. Експозицію музею склали артефакти з фондів Львівського історичного музею та Археологічного музею Інституту українознавства ім. І. Крип'яковича НАН України.

У столиці та областях відкрилися, зокрема, такі виставки: «Під знаком Березині. Від традиції до бренду» – традиційний жіночий одяг різних історико-етнографічних регіонів України з фондової колекції Національного музею народної архітектури та побуту України (Національний музей Тараса Шевченка); «Церква Богородиці Десятинна: архітектурно-мистецький образ» – артефакти Десятинного храму (Національний музей історії України); «Вчора, сьогодні і завжди. Одеса в колекції Вадима Мороховського» – образотворче мистецтво та артефакти історії Одеси, сучасне мистецтво (Музей сучасного мистецтва Одеси).

Експозицію Музею волинської ікони в Луцьку поповнено рідкісним експонатом – дерев'яним різьбленим вітварем XVII століття. Реставраційні роботи та дослідження пам'ятки проведено фахівцями Національного науково-дослідного реставраційного центру України.

На сайті Державного історико-культурного заповідника міста Острога (Рівненська обл.), опубліковано електронну версію Острозької Біблії, що експонується в Музеї книги та друкарства Острога. Оцифрування книги присвячено 440-річчю її створення.

У Музеї історії міста Києва представлено екскурсію у форматі віртуальної реальності «Хрещатик 1913 року». Довоєнну вулицю відтворено на основі ста-

рих фотографій, відео, креслень та малюнків. Автор цього проєкту – київський історик і києвознавець К. Третяк.

Література

5–8 серпня в Одесі відбувся XXV Міжнародний книжковий фестиваль «Зелена хвиля». Основні події було розгорнуто просто неба у міському парку імені Тараса Шевченка. Серед них – книжковий ярмарок, «Книжкова сцена», «Територія творчості». Спеціальні фестивальні заходи відбувалися також в Одеській національній науковій бібліотеці, Одеському літературному музеї, готелі «Лондонська», галереї «ArtOdessa» та інших локаціях. У подіях на «Книжковій алеї» взяли участь 25 українських видавництв, книготорговельні та поліграфічні підприємства, освітні та культурні установи, а також близько півсотні авторів із власними книгами. Також за підтримки фонду ім. С. Уточкіна в рамках книжкового ярмарку було організовано виставки, присвячені видатним одеситам – пам'яті Михайла Жванецького та «Книги Олега Губаря». На фестивальній сцені організатори влаштували конкурси, презентації книг, творчі зустрічі, благодійні акції, концерти та дискусії, основними темами обговорення яких стали свобода слова, розвиток дитячого книговидавання, контрабанда та контрафакти. Також було відзначено переможців традиційних конкурсів «Одеса на книжкових сторінках» і «Мистецтво книги», а в межах Корнійчуковського фестивалю дитячої літератури – лауреатів «Корнійчуковської премії», Всеукраїнського конкурсу літературної творчості «Море талантів», конкурсів цифрового малюнка «iParus» і об'ємного моделювання «iParus 3D pen». Онлайн програма «Зеленої хвилі» тривала понад два місяці до 10 жовтня.

28–30 серпня пройшов перший Київський книжковий артфестиваль *Kyiv book art fest*. Його складовими стали: книжкова експозиція українських та зарубіжних видавництв; презентації видань; авторські читання; підсумки Всеукраїнського конкурсу дитячої творчості «Книгу творять діти»; концертна програма; артпроєкти. 29 серпня в рамках фестивалю відбулася церемонія нагородження переможців XXI Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова». Призові місця здобули: О. Ганзенко з «Raptus melancholicus» (номінація «Романи»), Д. Терновий з «Гамлет.Шоу» (номінація «П'єси»), О. Шарманова з «Цунамі: Куренівська трагедія» (номінація «Кіносценарії»). Новий фестиваль організовано за підтримки департаменту культури КМДА, Українського інституту книги, Національної спілки письменників України, Національної бібліотеки України для дітей.

28 і 29 серпня видавництво *IST Publishing* разом із коворкінгом *Kooperativ* провели у Києві фестиваль *Book Champions Weekend*, який підтримує незалежних і малих видавців, художників, дизайнерів та ілюстраторів. На ярмарку було представлено книжкове різноманіття від інді-видавництв, самвидаву, зінів, артбуків, авторів та колекціонерів, а також проведено воркшопи, дискусії, дебати й лекції.

Лауреатами VIII Міжнародного поетичного конкурсу «Гайвороння» стали вінничанин Т. Ярьсько (перше місце), львів'янка Ю. Лесняк (друге місце) та

житомирянин В. Ковальчук (третє місце). Цього року у конкурсі взяло участь 557 учасників з різних куточків України та закордону. За перемогу у фіналі змагалось одинадцять поетів. Генеральним партнером «Гайвороння» виступило видавництво «Саміт-Книга».

Інклюзивні культура та мистецтво

12–25 серпня у столиці тривав п'ятий щорічний фотографічний ярмарок *Photo Kyiv 2021*. Цього року він пройшов просто неба в Національному заповіднику «Софія Київська» у форматі міжнародної виставки фоторобіт «Не|видиме життя». Головною темою події стала інклюзивність та безбар'єрність у сучасному суспільстві. В рамках ярмарку відбулись освітні онлайн-заходи – круглі столи, дискусії та *artist's talks*, у яких взяли участь фахівці з питання інклюзії, мистецтвознавці, експерти з фотографії, представники державних інституцій культури, фіналісти *Photo Kyiv 2021*. На *Open Call* відгукнулось 89 фотографів із 15 країн світу. Серед спецпроектів – «Паспорт» О. Чекменьова та фотосерія «Код незламності: реальні історії сучасних героїв» Р. Пашковського.

27–29 серпня на території Старої фортеці Кам'янця-Подільського, що на Хмельниччині, пройшов фестиваль музики і вуличного мистецтва *Respublica*. У ньому взяло участь понад три сотні вітчизняних гуртів. Розпочався захід на сцені біля Ратуші виступами артистів з інвалідністю. Цього року за підтримки Українського культурного фонду фестиваль реалізує програму доступності, яка включає: адаптацію інфраструктури під потреби людей із особливими потребами, рекламу інклюзивного мистецтва, переклад музики жестовою мовою від проекту *MEGOGO* «Дивись як чути» та запрошення шрифтом Брайля, інтерактиви з профільними інклюзивними громадськими організаціями від «Braille Studio» та Доступно.UA.

25 серпня в Національному академічному українському драматичному театрі імені Марії Заньковецької у Львові презентовано нову інтегровану концертну програму «Відчинилося життя» за участі незрячих виконавців різного віку зі всієї країни під супровід оркестру театру під керівництвом диригента Б. Мочурада. У програмі концерту – українські та європейські хіти, фольклорні та авторські твори, інструментальна музика, популярні академічні твори. Захід організував Львівський обласний осередок ВГО «Українська спілка інвалідів – УСІ» за підтримки Львівської міськради.

Бібліотечна справа. Читання

Різними бібліотечними заходами відзначено такі ювілеї українських письменників, як 170-річчя М. Кочури, 120-річчя М. Галич, 110-річчя О. Масикевича, 100-річчя М. Зарудного та Л. Полтави, 80-річчя Р. Лубківського, а також 250-річчя англійського та шотландського письменника В. Скотта, 210-річчя французького письменника Т. Готьє, 170-річчя чеського письменника А. Їрасека, 150-річчя американського письменника Т. Драйзера та російського пись-

менника Л. Андреева, 120-річчя італійського поета, лауреата Нобелівської премії С. Квазіmodo.

18 серпня з нагоди відкриття Музею української книги в Одеській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. М. С. Грушевського презентовано виставку стародруків і документів «Україна 30+: про що мовчать німі свідки історії?». В експозиції представлено оригінали унікальних зразків української книжкової спадщини XVII–XVIII ст., серед яких – збірник церковних правил і соборних законів «Номоканон» 1646 року, пам'ятки національного законотворення «Правда Руська» 1792 та 1799 років, «Акти Галіції та Лодомерії» 1780 року. Рідкісні документи, які ніколи раніше не виставлялися в Одесі, надали архівні установи зі всієї України. Партнерами проєкту виступили Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної державної адміністрації, Музей книги та друкарства України, Державна архівна служба України, видавництво «Горобець».

Аматорство

20–22 серпня у Скадовську на Херсонщині пройшов XVIII Всеукраїнський благодійний дитячий фестиваль «Чорноморські ігри». Цього року на участь у вокальному конкурсі надійшло понад дві тисячі заявок з усіх областей країни. Гранпрі фестивалю отримали одразу два учасники – Я. Карпук (16 років, Волинська обл.) та С. Самолюк (12 років, Київ). Освітню програму «Чорноморських ігор» сформували дискусійні клуби, майстер-класи та конференції за участі дітей, батьків, педагогів та фахівців музичної індустрії. Також відбулися творчі конкурси, такі як малюнок на стіні, скульптури з піску та фотоконкурс «З любов'ю до України». Традиційно на фестивалі виступили популярні українські артисти, які свого часу також брали участь у «Чорноморських іграх». Серед них – Н. Каменських, Н. Дорофєєва, Т. Кароль, Таяна, М'ята, О. Пономарьов, *MONATIK*, М. Барських, А. Пивоваров, гурти «Без Обмежень», «Антитіла» та учасники цьогорічного Євробачення «Go_A». Організатором заходу виступили «Таврійські ігри» за підтримки Українського культурного фонду, херсонської обласної ради та обласної держадміністрації.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 77. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12